

**GOTTHOLD
EPHRAIM
LESSING**

MINNA VON BARNHELM

Gotthold Ephraim Lessing

Minna von Barnhelm

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=36324740

Minna von Barnhelm / Viisinäytöksinen huvinäytelmä:

Содержание

HENKILÖT:	4
ENSIMÄINEN NÄYTÖS	5
ENSIMÄINEN KOHTAUS	5
TOINEN KOHTAUS	6
KOLMAS KOHTAUS	13
NELJÄS KOHTAUS	17
VIIDES KOHTAUS	20
KUUDES KOHTAUS	21
SEITSEMÄS KOHTAUS	25
KAHDEKSAS KOHTAUS	26
YHDEKSÄS KOHTAUS	30
KYMMENES KOHTAUS	32
YHDESTOISTA KOHTAUS	33
KAHDESTOISTA KOHTAUS	34
TOINEN NÄYTÖS	39
ENSIMÄINEN KOHTAUS	40
TOINEN KOHTAUS	45
Конец ознакомительного фрагмента.	55

Gotthold Ephraim Lessing

Minna von Barnhelm /

Viisinäytöksinen huvinäytelmä

HENKILÖT:

Majuri von Tellheim, eronsaanut. *Minna von Barnhelm*.
Kreivi von Bruchsall, hänen enonsa. *Franciska*, hänen
kamarineitsyensä. *Just*, majurin palvelija. *Paul Werner*,
majurin entinen varusmestari. *Isäntä*. *Surupukuinen nainen*.
Kenttäääkäri Riccaut de la Marliniere.

Tapahtumapaikka vuorotellen ravintolan salissa ja sen
viereisessä huoneessa.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS

ENSIMÄINEN KOHTAUS

JUST

(istuu nurkassa, torkkuu ja puhuu unissaan).

Isäntä lurjus! Sinä, meidät? – Kas niin, veikko! – Lyö, lyö, veikko! (Ojentaa kätensä lyöntiin ja herää tähän liikkeeseen.) Ohhoh, joko taas? Tuskin ummistan silmäni, kun jo olen täydessä tappelussa hänen kanssaan. Kunpa hän olisi saanut edes puolet kaikista lyönneistäni! – — Mutta kas, on jo päivä! Minun on nyt heti lähdettävä etsimään herra parkaani. Jos minun tahtoani noudatettaisiin, ei hän enää pistäisi jalkaansa tähän kirottuun taloon. Missähän hän lienee viettänytkin yönsä?

TOINEN KOHTAUS

Isäntä. Just.

ISÄNTÄ.

Hyvää huomenta, herra Just, hyvää huomenta! Kas, jo näin varhain jalkeilla? Vai pitäisikö sanoa: vielä näin myöhään valveilla?

JUST.

Sanokoon hän mitä tahtoo.

ISÄNTÄ.

En sano muuta kuin hyvää huomenta; ja voinen kai odottaa, että herra Just sanoo siihen: paljon kiitoksia?

JUST.

Paljon kiitoksia!

ISÄNTÄ.

Taidetaan olla nyrpeissään, kun ei ole saatu tarpeeksi levätä. Senkövuoksi, ettei herra majuri ole saapunut kotiin ja on täytynyt olla täällä häntä vaanimassa?

JUST.

Kaikkea tuo mies arvaakin!

ISÄNTÄ.

Minä otaksun, minä otaksun.

JUST

(kääntyy ja aikoo lähteä).

Hänen palvelijansa!

ISÄNTÄ

(pidättää häntä).

Eihän toki, herra Just!

JUST.

No hyvä; ei hänen palvelijansa!

ISÄNTÄ.

Noo, herra Just! Toivoakseni hän ei enää ole äkeissään eilisestä, herra Just? Kuka nyt yön yli jaksaa vihaansa kantaa?

JUST.

Minä; ja aion jaksaa yhä edelleenkin.

ISÄNTÄ.

Onko tuo nyt kristillistä?

JUST.

Yhtä kristillistä kuin se, että rehellinen mies, joka ei heti voi maksaa, ajetaan talosta, työnnetään kadulle.

ISÄNTÄ.

Hyi, kuka saattaisi olla niin jumalaton?

JUST.

Eräs kristillinen ravintolaniisäntä. – Minun herrani! moisen miehen! moisen upseerin!

ISÄNTÄ.

Hänetkö minä muka olen ajanut talosta? työntänyt kadulle? Sitä tehdäkseni tunnen aivan liian suurta kunnioitusta upseeria kohtaan ja aivan liian suurta sääliä eronsaanutta kohtaan! Minun oli pakko laittaa häntä varten toiset huoneet kuntoon. – Älköön hän enää ajatelko sitä, herra Just. (Huutaa ulos näyttämöltä.) Hoi!

– Olen valmis hyvittämään sen toisella tavalla. (Eräs poika tulee.)
Tuoppas lasi; herra Justin pitää saada ryyppy ja se oikein hyvää!

JUST.

Älköön hän suotta vaivatko itseään, herra isäntä. Muuttukoon myrkyksi se pisara, jonka – Mutta en sentään vanno; vielä on pääni selvä.

ISÄNTÄ

(pojalle, joka tuo likööripullon ja lasin).

Anna tänne; mene! – No, herra Just; tässä on jotakin oikein erinomaista; väkevää, suloista, terveellistä. (Täyttää lasin ja ojentaa sen hänelle.) Se saa ylenmäärin valvoneen vatsankin jälleen kuntoon!

JUST.

Eihän minun oikeastaan pitäisi! – Mutta miksi antaisin terveyteni kärsiä hänen hävyttömyytensä tähden?

(Ottaa lasin ja juo.)

ISÄNTÄ.

Terveudeksi, herra Just!

JUST

(antaessaan lasin takaisin).

Ei ole hullumpaa! – Mutta, herra isäntä, ryökäle hän on sittenkin.

ISÄNTÄ.

Ei toki, ei toki! – Joutaa vielä toisellekin jalalle. Kaksi pysyy orrella.

JUST

(juotuaan).

Täytyy tunnustaa: hyvää on, oikein hyvää! – Kotitekoistako, herra isäntä? —

ISÄNTÄ.

Varjelkoon! aito danzigilaista! oikeata, kahdesti tislattua kultavettä!

JUST.

Näkeekös herra isäntä, jos osaisin teeskennellä, niin tällaisen vuoksi teeskentelisin; mutta minä en osaa; sanon kuin sanonkin: ryökäle hän on sittenkin – herra isäntä.

ISÄNTÄ.

Ei elämässäni ole kukaan vielä tuota minulle sanonut. – Vielä yksi, herra Just; ei kaksi kolmanna!

JUST.

Olkoon menneeksi! (Juo.) Hyvää tavaraa, totisesti hyvää! – Mutta myöskin totuus on hyvä olemassa. Herra isäntä, ryökäle hän on sittenkin!

ISÄNTÄ.

Jos se olisin, niin kuuntelisinko tässä rauhassa siksi itseäni sanottavan?

JUST.

Kylläpä vain; sillä harvoin on ryökäleillä sappea.

ISÄNTÄ.

Eikö vielä yhtä, herra Just? Nelisäinen nuora kestäväntä.

JUST.

Ei, liika on liikaa! Ja mitäpä hyötyä siitä hänelle olisi, herra

isäntä? Pullon viimeiseen pisaraan asti minä pysyisin sanassani. Hyi, herra isäntä, noin hyvää danzigilaista ja kuitenkin niin huonot tavat! – Mieheltä sellaiselta kuin minun herrani, joka on asunut täällä vuoden ja päivän, jolta täällä jo monet kirkkaat taalerit on siepattu, joka eläissään ei ole jäänyt kenellekään ropoakaan velkaa; kun hän nyt ei täsmälleen maksa parilta kuukaudesta, kun hän ei enää yhtä paljon rahojaan tuhlaa, – viedä nyt häneltä huone hänen poissaollessaan!

ISÄNTÄ.

Mutta kun tuota huonetta välttämättä tarvitsin? kun ennakolta tiesin, että herra majuri itse olisi sen hyväntahtoisesti luovuttanut, jos vain olisimme kyllin kauan voineet odottaa hänen paluutaan? Olisiko minun siis pitänyt taas käännyttää sellainen vieras herrasväki oveltani? Olisiko minun pitänyt tahallani työntää sellainen ansio toisen isännän kitaan? Enkä minä edes usko, että hän olisi saanut yösijaa mistään muualta. Kaikki ravintolat ovat tähän aikaan aivan tulvillaan. Olisiko tuollaisen nuoren, kauniin, rakastettavan naisen pitänyt jäädä kadulle? Sitä ei herra majuri kohteliaana miehenä mitenkään olisi sallinut. Ja mitä hän siinä sitten menettää? Enkö ole luovuttanut hänelle toista huonetta sijaan?

JUST.

Pihan perällä kyyhkyslakan vieressä, näköala naapurin palomuurien lomitse – —

ISÄNTÄ.

Olihan näköala hyvin kaunis, ennenkuin naapuri vietävä

sen rakennuksillaan turmeli. Onhan huone muuten pulska ja paperoitu —

JUST.

On ollut!

ISÄNTÄ.

Ei toki, yksi seinä on vieläkin. Ja herra Justin kamari siinä vieressä, mitäs siitä puuttuu? Siinä on uuni, joka tosin talvisin vähän savuaa — —

JUST.

Mutta kesäisin se näyttää aika sievältä. — Herra, luulenpa melkein, että hän vielä kaiken hyvän lisäksi tekee meistä pilaa? —

ISÄNTÄ.

No, no, herra Just, herra Just —

JUST.

Älköön hän saattako herra Justia tulistumaan, taikka —

ISÄNTÄ.

Minäkö muka saattaisin hänet tulistumaan? Se danzigilainen sen tekee! —

JUST.

Sellaisesta upseerista kuin minun herrani! Vai luuleeko hän, ettei eronsaaneessa upseerissa ole miestä taittamaan hänen niskansa? Miksikä sitten sodan aikana olitte niin notkeita, te herrat isännät? Miksikä silloin kaikki upseerit olivat arvokkaita miehiä ja kaikki sotilaat rehellisiä, kelpo poikia? Joko tämä hiukkanen rauhaa on saanut teidät niin koppaviksi?

ISÄNTÄ.

Mitäs hän nyt noin kiivastuu, herra Just? —

JUST.

Minä tahdon kiivastua. — —

KOLMAS KOHTAUS

v. *Tellheim. Isäntä. Just.*

v. TELLHEIM

(sisään astuessaan).

Just!

JUST.

(luullen isännän nimeään mainitsevan).

Just? – Olemmeko jo niin tutut? —

v. TELLHEIM.

Just!

JUST.

Luulisinpa vielä olevani herra Just hänelle!

ISÄNTÄ

(joka huomaa majurin).

St! st! Herra, herra, herra Just, – katsokoon hän toki taakseen;
hänen herransa – —

v. TELLHEIM.

Just, luulenpa, että riitelet? Mitä olen sinun käsenyt
tekemään?

ISÄNTÄ.

Oo, teidän armonne, mekö riitelisimme? Jumala siitä
varjelkoon! Teidän alamaisin palvelijanneko rohkenisi ruveta
riitelemään miehen kanssa, jolla on onni kuulua teidän
väkeenne?

JUST.

Kunpa saisin pehmittää hänen köyryä kissanselkäänsä! — —

ISÄNTÄ.

Tosin herra Just puhuu herransa puolesta, ja hiukan kiivaasti. Mutta siinä hän tekee oikein; sitä enemmän häntä kunnioitan, pidän hänestä sen takia. —

JUST.

Voi etten saa iskeä hampaita hänen suustaan!

ISÄNTÄ.

Vahinko vain, että hän kiivastuu aivan turhasta. Sillä olen aivan vakuutettu siitä, etten ole menettänyt teidän armonne suosiota, vaikka — hädissäni — minun oli pakko —

v. TELLHEIM.

Jo riittää, hyvä herra! Olen teille velkaa; te tyhjennätte huoneeni minun poissaollessani; teidän täytyy saada rahanne; minun täytyy koettaa hakea suojaa jostakin muualta. Onhan se luonnollista!

ISÄNTÄ.

Jostakin muualta? Aiotte muuttaa, armollinen herra? Minä onneton, kovan onnen kolhima mies! Ei, ei koskaan! Pikemminkin on tuon naisen jälleen luovuttava huoneestaan. Herra majuri ei voi, ei tahdo luovuttaa hänelle huonettaan; huone on majurin; tuon naisen on lähdettävä; en voi häntä auttaa. — Minä menen, armollinen herra — —

v. TELLHEIM.

Ystävä, ei enää toista tyhmyyttä entisen lisäksi! Tuon naisen

täytyy saada pitää huoneensa. — —

ISÄNTÄ.

Ja teidän armonne uskoo, että minä muka epäluottamuksesta, muka huolissani maksusta — —? Ikäänkuin en tietäisi, että teidän armonne voi minulle maksaa, milloin vain haluaa. — — Sinetöity kukkaro — viisisataa taaleria louisdoria on siihen kirjoitettu, — — jota teidän armonne on pitänyt kirjoituspulpetissaan, — — on hyvässä säilössä. —

v. TELLHEIM.

Toivokaamme niin; samoin kuin muutkin tavarani. — Just ottakoon ne huostaansa, kun hän on maksanut teille laskunne. — —

ISÄNTÄ.

Totisesti, minä oikein pelästyin, kun löysin kukkaron. — Olen aina pitänyt teidän armoanne säännöllisenä ja varovaisena miehenä, joka ei koskaan luovu viimeisestä pennistään. Mutta sittenkin — — jos olisin arvannut puhdasta rahaa olevan kirjoituspulpetissa — —

v. TELLHEIM.

Niin olisitte menetellyt kohteliaammin minua kohtaan. Ymmärrän. — Menkää nyt vain, hyvä herra; jättäkää meidät; minulla on puhuttavaa palvelijalleni. — —

ISÄNTÄ.

Mutta, armollinen herra — —

v. TELLHEIM.

Tule, Just, tämä herra ei suvaitse, että minä hänen talossaan

sinulle sanon, mitä sinun on tehtävä – —

ISÄNTÄ.

Minähän jo menen, armollinen herra! – Koko taloni on teidän käytettävänäne.

NELJÄS KOHTAUS

v. *Tellheim. Just.*

JUST.

(joka polkaisee jalkaansa ja sylkee isännän jälkeen).

Hyi!

v. TELLHEIM.

Mitä nyt?

JUST.

Olen pakahtua kiukkuuni.

v. TELLHEIM.

Tahi paremminkin puhdasverisyteesi.

JUST.

Ja te, – teitä en enää tunne, herrani. Vaikka kuolisin tähän teidän silmienne eteen, niin te olette tuon julkean, kovasydämisen roiston suojelusenkeli! Hirsipuun ja mestauskirveen ja teilauspyörän uhallakin olisin minä hänet – olisin tahtonut kuristaa hänet näillä kourillani, repiä hänet palasiksi näillä hampaillani. —

v. TELLHEIM.

Peto.

JUST.

Mieluummin peto kuin tuollainen ihminen!

v. TELLHEIM.

Mutta mitä sinä tahdot?

JUST.

Minä tahdon, että te käsittäisitte, kuinka kovasti teitä loukataan.

v. TELLHEIM.

Entä sitten?

JUST.

Että te kostaisitte, – ei, tuo mies on siihen liian halpa —

v. TELLHEIM.

Vaan että minä antaisin sinun tehtäväksesi kostaa minun puolestani? Se on alun pitäen ollut ajatukseni, Minun ei enää olisi pitänyt näyttäytyä hänelle. Hän olisi joutanut saada maksunsa sinun käsistäsi. Tiedän, että osaat paiskata pöytään kourallisen rahaa jokseenkin halveksuvin ilmein. —

JUST.

Vai niin? erinomainen kosto! —

v. TELLHEIM.

Mutta se meidän täytyy vielä siirtää tuonemmaksi. Minulla ei ole enää ropoakaan käteistä rahaa! enkä saa mistään kokoon haalituksi.

JUST.

Ei käteistä rahaa? Ja mikäs se on sitten se kukkaro, jossa oli viisisataa taaleria louisdoreissa ja jonka isäntä löysi kirjoituspulpetistanne?

v. TELLHEIM.

Se on rahaa, joka on annettu minun tallettavakseni.

JUST.

Ei suinkaan vain ne sata pistoolia, jotka entinen varusmestarinne toi teille neljä viisi viikkoa sitten?

v. TELLHEIM.

Juuri ne, Paul Wernerin tuomat. Miksikäs ei?

JUST.

Niitä ette siis vielä ole käyttänyt? Herrani, niitä voitte käyttää mihin vain tahdotte. Minun vastuullani —

v. TELLHEIM.

Todellakin?

JUST.

Werner sai minulta kuulla, kuinka kauan pää-sotarahasto viivyttelee saatavienne maksamista. Hän sai kuulla —

v. TELLHEIM.

Että minusta varmaankin tulee keppikerjäläinen, ellen jo ole. — Olen sinulle erittäin kiitollinen, Just. — Ja tämä ilmoitus sai Wernerin luovuttamaan minulle vähäiset roponsa. Olipa toki hyvä, että arvasin sen. Kuule, Just, kirjoita minulle samalla omakin laskusi; meistä on tullut ero. —

JUST.

Kuinka? mitä?

v. TELLHEIM.

Ei sanaakaan enää; tuolta tulee joku. —

VIIDES KOHTAUS

Eräs surupukuinen nainen, v. Tellheim. Just.

NAINEN.

Pyydän anteeksi, hyvä herra! —

v. TELLHEIM.

Ketä etsitte, madame? —

NAINEN.

Juuri sitä arvoisaa herraa, jota minulla on kunnia puhutella. Te ette tunne minua enää? Olen entisen aliratsumestarinne leski —

v. TELLHEIM.

Taivaan tähden, armollinen rouva! mikä muutos! —

NAINEN.

Olen juuri noussut sairasvuoteelta, johon mieheni kuoltua tuskani minut heitti. Minun täytyy vaivata teitä jo näin varhain, herra majuri. Aion matkustaa maalle, jossa eräs hyvänsydäminen, kenties yhtä onneton ystäväni on nyt ensi aluksi tarjonnut minulle turvapaikan.

v. TELLHEIM

(Justille).

Mene, jätä meidät yksin.

KUODES KOHTAUS

Nainen, von Tellheim.

v. TELLHEIM.

Puhukaa vapaasti, armollinen rouva! Minun edessäni ei teidän tarvitse onnettomuuttanne hävetä. Voinko jotenkin teitä palvella?

NAINEN.

Hyvä herra majuri —

v. TELLHEIM.

Surkuttelen teitä, armollinen rouva! Miten voisin teitä palvella? Tiedätte, että puolisonne oli ystäväni; ystäväni, sanon; olen aina säästellen käyttänyt tätä nimitystä.

NAINEN.

Kukapa tietäisi paremmin kuin minä, kuinka suuresti te ansaitsitte hänen ystävyytensä ja hän teidän? Te olisitte ollut hänen viimeinen ajatuksensa, teidän nimenne olisi ollut viimeinen ääni hänen kuolevilla huulillaan, jollei väkevämpi luonto olisi vaatinut tätä murheellista etuoikeutta hänen onnettoman poikansa, hänen onnettoman puolionsa osalle —

v. TELLHEIM.

Lopettakaa, madame! Tahtoisin mielelläni itkeä kanssanne, mutta tänään minulla ei ole kyyneliä. Säästäkää minua! Te tapaatte minut hetkellä, jolloin helposti saattaisin eksyä napolisemaan kohtaloani vastaan. — Oi, sinä oikeamielinen

Marloff! Joutuun, armollinen rouva, mitä suvaitsette kärkeä? Jos kykenen teitä palvelemaan, jos kykenen —

NAINEN.

En saa lähteä matkalle täyttämättä hänen viimeistä tahtoaan. Hän muisti vähää ennen loppuaan kuolevansa teidän velkamiehenänne ja vannotti minun suorittamaan tämän velan ensi käteisellä rahallani. Olen myynyt hänen kenttävarustuksensa ja tulen nyt lunastamaan hänen velkakirjansa. —

v. TELLHEIM.

Kuinka, armollinen rouva? senkö vuoksi tulette?

NAINEN.

Sen vuoksi. Sallikaa minun laskea rahat.

v. TELLHEIM

Ei suinkaan, madame! Marloffko minulle velkaa? se on tuskin luultavaa. Sallikaa minun katsoa. (Otaa taskukirjansa esiin ja etsii.) En löydä mitään.

NAINEN.

Olette kaikesti hukannut velkakirjan, eikä velkakirja muuta asiaa. —

Sallikaa —

v. TELLHEIM.

Ei, madame! minulla ei ole tapana hukata papereitani. Jos velkakirjaa ei minulla ole, niin se todistaa, ettei minulla sitä koskaan ole ollutkaan, tahi että se on suoritettu ja minä jo olen antanut sen takaisin.

NAINEN.

Herra majuri!

v. TELLHEIM.

Aivan varmaan, armollinen rouva. Marloff ei ole jäänyt minulle mitään velkaa. Enkä minä myöskään jaksa muistaa hänen milloinkaan olleen minulle mitään velkaa. Niin se on, madame; pikemminkin olen minä jäänyt hänen velalliseksi. En ole koskaan voinut tehdä mitään kiitollisuuteni osoitukseksi hänelle, joka kuuden vuoden ajan on seisonut rinnallani onnen ja onnettomuuden, kunnian ja vaaran päivinä. En ole unohtava, että hän jättää jälkeensä pojan. Hän on oleva minun poikani, kohta kun kykenen olemaan hänelle isänä. Tämä epävarma tila, johon nyt itse olen joutunut —

NAINEN.

Jalomielinen mies! Mutta älkää tekään ajatelko minusta liian halpaa. Ottakaa rahat, herra majuri; niin olen ainakin rauhallisella mielellä. —

v. TELLHEIM.

Mitäpä muuta te tarvitsette rauhoittuaksenne kuin minun vakuutukseni, ettei nämä rahat kuulu minulle? Vai tahdotteko, että minun pitää ryöstää ne ystäväni orvoksi jääneeltä pojalta? Ryöstää, madame; sitä se olisi sanan varsinaisessa merkityksessä. Rahat ovat hänen, tallettakaa ne häntä varten. —

NAINEN.

Minä ymmärrän teidät; suonette vain anteeksi, jollen vielä oikein tiedä, miten ottaa hyviä töitä vastaan. Mutta mistäpä tietäisitte, että äiti tekee poikansa hyväksi enemmän kuin hän

tekisi oman elämänsä hyväksi? Minä lähden —

v. TELLHEIM.

Lähtekää, madame, lähtekää! Onnea matkalle! En pyydä teitä antamaan tietoja itsestänne. Ne voisivat saapua sellaiseen aikaan, jolloin en voisi olla miksikään hyödyksi. Mutta vielä eräs asia, armollinen rouva; olinpa vähällä unohtaa kaikkein tärkeimmän. Marloffilla on vielä saatavia entisen rykmenttimme rahastosta. Hänen saatavansa ovat yhtä oikeutettuja kuin minunkin. Jos minulle maksetaan, on hänellekin maksettava. Sen takaan. —

NAINEN.

Oi! hyvä herra – Mutta minä vaikenen mieluummin. – Kun tuolla tavalla tulevia hyviä tekojaan valmistaa, on kuin olisi ne taivaan nähden jo tehnyt. Palkitkoon teitä taivas ja minun kyöneleeni! (Poistuu.)

SEITSEMÄS KOHTAUS

v. TELLHEIM.

Kelpo vaimo parka! Täytyy hävittää nämät joutavuudet, niin kauvan kun muistaa. (Otaa taskukirjastaan papereita, jotka repii palasiksi.) Ken takaa, ettei oma puute vielä joskus saattaisi viekotella minua käyttämään niitä hyödykseni?

KAHDEKSAS KOHTAUS

Just. v. Tellheim.

v. TELLHEIM.

Sinäkö siellä olet?

JUST

(pyyhkien silmiään.) Niin!

v. TELLHEIM.

Olet itkennyt?

JUST.

Kirjoitin laskuni keittiössä, ja keittiö on täynnä savua. Tässä se on, hyvä herra!

v. TELLHEIM.

Anna tänne.

JUST.

Armahtakaa minua, hyvä herra. Tiedän varsin hyvin, etteivät ihmiset armahda teitä; mutta —

v. TELLHEIM.

Mitä tahdot?

JUST.

Olisin pikemmin luullut kuolevani kuin saavani eron.

v. TELLHEIM.

En tarvitse sinua enää; minun täytyy oppia tulemaan toimeen ilman palvelijaa. (Avaa laskun ja lukee.) »Mitä herra majuri on minulle velkaa: Kolmen ja puolen kuukauden palkka, 6

taaleria kuukaudessa, tekee 21 taaleria. Tämän kuun ensi päivästä maksanut yhtä ja toista 1 taaleri 8 groschenia 9 pfennigiä. Summa summarum 22 taaleria 7 gr. 9 pf.» – Hyvä, ja kohtuullista on, että maksan sinulle tämän kuluvan kuukauden kokonaan.

JUST.

Toinen sivu, herra majuri —

v. TELLHEIM.

Vieläkö lisää? (Lukee.) »Mitä herra majurille minä olen velkaa: Välskärille minun puolestani maksettu 25 taaleria. Hoidosta ja hoivasta toipumiseni aikana minun puolestani maksettu 39 taaleria. Isälleni, jolta kaikki on poltettu ja ryöstetty, maksettu pyynnöstäni etukäteen, lukuunottamatta niitä kahta saaliiksi saatua hevosta, jotka hän sai lahjaksi, 50 taaleria. Summa summarum 114 taaleria. Siitä poisvedetty edellämäinitut 22 tl. 7 gr. 9 p., jään herra majurille velkaa 91 tlr. 16 gr. 3 pf.»
– Mies, sinä olet hullu! —

JUST.

Uskon kyllä, että olen tullut maksamaan teille paljon enemmänkin. Mutta turha on kuluttaa mustetta sellaiseen. Minä en voi sitä teille maksaa, en vaikka ottaisitte minulta palvelijanpukunikin, jota en myöskään vielä ole saanut työlläni ansaituksi, – niinpä olisin mieluummin tahtonut, että olisitte jättänyt minut sairaalaan loppuani odottamaan.

v. TELLHEIM.

Minä sinä minua pidät? Sinä et ole minulle mitään

velkaa, ja minä aion suositella sinua eräälle tuttavalleni, jonka palveluksessa tulet paremmin toimeen kuin minua palvellessi.

JUST.

Minä en ole teille mitään velkaa, ja kuitenkin aiotte hyljätä minut?

v. TELLHEIM.

Koska en tahdo joutua sinulle mitään velkaan.

JUST.

Senkötähden? vain senkötähden? – Niin varmasti kuin olen teille velkaa, niin varmasti kuin te ette voi joutua minulle mitään velkaan, niin varmasti te ette nyt saa minua hyljätä. – Tehkää mitä tahdotte, herra majuri, minä jään luoksenne; minun täytyy jäädä teidän luoksenne. —

v. TELLHEIM.

Ja sinun uppiniskaisuutesi, sinun uhmailusi, sinun rajuu, hillitön menettelysi kaikkia niitä kohtaan, joilla ei mielestäsi ole mitään sanomista sinulle, sinun juonikas vahingonilosi, sinun kostonhimosi – —

JUST.

Tehkää minusta niin huono kuin tahdotte, minä en kuitenkaan ole mielestäni koiraani huonompi. Viime talvena kuljeskelin hämärissä kanavan varrella ja kuulin jotakin vikisemistä. Laskeusin alas ja kurotin käteni ääntä kohden ja luulin pelastavani lapsen ja vedinkin vedestä villakoiran. Hyvä niinkin, ajattelin. Villakoira kulki perässäni, mutta minä en juuri pidä villakoirista. Minä ajoin sen pois, turhaan, minä pieksin sitä,

turhaan. Minä en yöllä päästänyt sitä huoneeseeni; se jäi oven eteen kynnykselle. Kun se liiaksi lähenteli minua, annoin sille potkun; se älähti, katsoi minuun ja heilutti häntäänsä. Se ei ole vielä saanut leipäpalaa minun kädestäni, ja kuitenkin minä olen ainoa, jota se tottelee ja joka siihen saa koskea. Se on ruma villakoira, mutta liiankin hyvä koiraksi. Jos se jatkaa sitä peliään, niin minä lopultakin lakkaan olemasta vihainen villakoiralle.

v. TELLHEIM

(syrjään). Niinkuin minäkin tuolle! Ei, ei ole täysiä ihmispetoja! – Just, me pysymme yhdessä.

JUST.

Aivan varmasti! – Tekö muka tulisitte toimeen ilman palvelijaa? Te unohdatte haavanne ja että voitte käyttää vain toista kättänne. Ettehän te voi yksin pukeutua. Minä olen teille tuiki tarpeellinen ja olen – — kehaisematta itseäni, herra majuri – ja olen palvelija, joka – jos pahoista pahin tapahtuisi – on valmis herransa edestä vaikka kerjäämään ja varastamaan.

v. TELLHEIM.

Just, me emme pysy yhdessä.

JUST.

Hyvä on!

YHDEKSÄS KOHTAUS

Eräs palvelija. v. Tellheim. Just.

PALVELIJA.

Pst! Kumppani!

JUST.

Mikä on hätänä?

PALVELIJA.

Eikö hän voisi osoittaa minua sen upseerin pakeille, joka vielä eilen asui (viittaa erääseen huoneeseen sillä puolella, josta saapui) tuossa huoneessa?

JUST.

Voinpa hyvinkin. Mitä hänellä on upseerille tuomista?

PALVELIJA.

Sitä mitä aina tuomme, kun emme tuo mitään: komplimentin. Arvoisa emäntäni on saanut kuulla, että hänen on täytynyt väistyä meidän tieltämme. Arvoisa emäntäni tietää, mikä sopii, ja sen johdosta on minun nyt pyydetävä häneltä anteeksi.

JUST.

No, pyytäköön hän siis häneltä anteeksi: tuossa hän on.

PALVELIJA.

Mikä hän on miehiään? Miksi häntä mainitaan?

v. TELLHEIM.

Ystäväni, olen jo kuullut asianne. Se on liikaa kohteliaisuutta arvoisan emäntänne puolelta, ja minä annan sille sen arvon kuin

tuleekin. Lausukaa hänelle kunnioittava tervehdykseni. – Mikä on arvoisan emäntänne nimi?

PALVELIJA.

Mikäkö on hänen nimensä? Häntä puhutellaan armolliseksi neidiksi.

v. TELLHEIM.

Ja hänen sukunimensä?

PALVELIJA.

Sitä en ole vielä sattunut kuulemaan, ja minun asiani ei ole sitä kysyä. Minä järjestän asiani niin, että minulla enimmäkseen aina kuuden viikon kuluttua on uusi isäntäväki. Hitto heidän kaikkien nimiä muistakoon!

JUST.

Bravo, kumppani!

PALVELIJA.

Tämän palvelukseen tulin vasta muutama päivä sitten Dresdenissä. Hän etsii, luullakseni, täällä sulhastaan. —

v. TELLHEIM.

Riittää, ystäväni. Halusin tietää arvoisan emäntänne nimen, en hänen salaisuuksiaan. Menkää jo!

PALVELIJA.

Kumppani, tuosta ei olisi herraksi minulle!

KYMMENES KOHTAUS

v. *Tellheim. Just.*

v. TELLHEIM.

Pidä huolta, Just, että pian pääsemme pois tästä talosta! Tuon vieraan naisen kohteliaisuus tuntuu minusta tukalammalta kuin isännän julkeus. Kas tässä, ota tämä sormus, ainoa kalleus, mikä minulla vielä on jällellä. En koskaan olisi luullut sitä tarvitsevani käyttää tällaiseen tarkoitukseen! – Panttaa se! vaadi siitä kahdeksankymmentä friedrichsdoria; isännän lasku ei voi nousta kolmeakymmentä korkeammalle. Maksa hänelle ja vie minun tavarani täältä. – Niin, mihin? – Mihin tahdot. Halvin ravintola paras. Tapaat minut tuolla viereisessä kahvilassa. Minä lähden, toimita asiasi hyvin.

JUST.

Olkaa huoleti, herra majuri! —

v. TELLHEIM

(tulee jälleen takaisin). Ennen kaikkea, älä unohda pistoolejani, jotka riippuivat seinällä vuoteeni takana.

JUST.

Minä en unohda mitään.

v. TELLHEIM

(tulee vielä kerran takaisin). Vielä yksi asia: ota myös villakoirasi mukaan; kuuletko, Just! —

YHDESTOISTA KOHTAUS

JUST.

Villakoira ei tänne jää. Siitä pitäköön koira itse huolen. – Hm! vai oli herralla vielä tämä kallisarvoinen sormuskin? ja piti sitä taskussaan eikä sormessaan? – Isäntä hyvä, me emme vielä ole niin putipuhtaat kuin miltä näyttää. Hänelle, juuri hänelle minä sinut panttaan, kaunis pikku sormus! Tiedän, että häntä harmittaa, kun sinua ei hänen talossaan kokonaan panna likoon! – Aah —

KAHDESTOISTA KOHTAUS

Paul Werner. Just.

JUST.

Katsohan, Werner! hyvää päivää, Werner! tervetuloa kaupunkiin!

WERNER.

Kirottu kylä! En millään ilveellä tahdo siihen tottua jälleen. Hauskaa, lapset, hauskaa; minä tuon uutta rahaa! Missä majuri on?

JUST.

Eikö hän tullut vastaasi? Hän lähti juuri äsken rappusia alas.

WERNER.

Minä tulin takaportaita. No, miten hän jaksaa? Olisin jo viime viikolla ollut täällä luonanne, mutta —

JUST.

No? mikäs esti? —

WERNER.

Just, – oletko kuullut puhuttavan prinssi Herakliuksesta?

JUST.

Herakliuksesta? Enpä tietääkseni.

WERNER.

Etkö sinä tunne itämaiden suurta sankaria?

JUST.

Tietäjät itäiseltä maalta tunnen hyvinkin, ne, jotka uuden

vuoden tienoilla juoksentelevat tähdet käsissään —

WERNER.

Ihminen, luulenpa, että luet sanomalehtiä yhtä vähän kuin raamattua? — Sinä et tiedä mitään prinssi Herakliuksesta, et mitään tuosta urhoollisesta miehestä, joka on siepannut Persian ja nyt lähipäivinä murskaa maahan ottomaanien portin? Jumalan kiitos, että jossakin maailman kolkassa vielä tapellaan! Olen jo tarpeeksi kauvan toivonut, että täällä taas pamahtaisi. Mutta täällä ne vain vetelehtivät ja parantelevat nahkaansa. Ei, sotilas minä olin, sotilaaksi täytyy minun jälleen tulla! Lyhyesti — (katsellen arkana ympärilleen, onko kukaan kuuntelemassa) näin meidän kesken, Just, minä vaellan Persiaan tehdäkseni hänen kuninkaallisen korkeutensa prinssi Herakliuksen johdolla pari sotaretkeä turkkilaisia vastaan.

JUST.

Sinä?

WERNER.

Minä, sellaisena kuin minut tässä näet! Meidän esi-isämme kävivät uutterasti sotaa turkkilaisia vastaan, ja niin pitäisi meidän tehdä yhä vieläkin, jos olisimme rehellisiä miehiä ja hyviä kristityitä. Tosin käsitän varsin hyvin, ettei sotaretki turkkilaisia vastaan voi olla puoleksikaan niin hupainen kuin sotaretki ranskalaisia vastaan; mutta sitä ansiokkaampi se lienee niin tässä kuin tulevassakin elämässä. Turkkilaisilla on kaikilla sapelit, timanteilla kirjaillut —

JUST.

Antaakseni sellaisella sapelilla iskeä pääni halki en matkustaisi yhtä ainoata peninkulmaa. Et suinkaan ole niin mieletön, että jätät kauniin kylävouti-tilasi? —

WERNER.

Oo, sen otan mukaani! – Etkö huomaa? – Tila on myyty – —

JUST.

Myyty?

WERNER.

St! – tässä on sata tukaattia, jotka eilen sain käsirahoina; ne minä tuon majurille —

JUST.

Ja mitäs hän niillä?

WERNER.

Mitäkö hän niillä? Hänen on ne kulutettava, pelattava, juotava – miten vain haluttaa. Se mies tarvitsee rahaa, ja surkeata on, että häntä ei tahdota päästää edes omiinsa käsiksi! Mutta minäpä tietäisin, mitä tekisin, jos olisin hänen asemassaan! Minä arvelisin: »Hitto periköön täällä teidät kaikki», ja lähtisin Paul Wernerin kera Persiaan! – Tuli ja leimaus! – prinssi Heraklius lienee toki kuullut puhuttavan majuri Tellheimistä, vaikkapa hän ei tunnekaan hänen entistä varusmestariaan Paul Wernerinä. Meidän ottelumme Katzenbergin luona —

JUST.

Werner, sinulla on herttaisen hyvä tarkoitus; mutta me emme kaipaa sinun rahojasi. Pidä tukaattisi, ja sata pistoliasi voit myös saada koskemattomina takaisin, niin pian kuin vain tahdot. —

WERNER.

Vai niin? Onko siis majurilla vielä rahaa?

JUST.

Ei.

WERNER.

Onko hän jostakin saanut lainaksi?

JUST.

Ei.

WERNER.

Ja mistä te sitten elätte?

JUST.

Me annamme merkitä laskuun, ja kun ei enää haluta mitään merkitä ja meidät heitetään ulos ovesta, niin me panttaamme, mitä meillä on, ja siirrymme muuanne. Kuulehan, Paul, tälle isännälle meidän täytyy tehdä jokin kepponen.

WERNER.

Onko hän tuottanut majurille ikävyyksiä? – Minä suostun! —

JUST.

Mitähän, jos me illalla, kun hän tulee tupakkahuoneesta, väijyisimme häntä ja antaisimme hänelle aimo selkäsaunan? —

WERNER.

Illalla? – väijyisimme häntä? – kaksi yhtä vastaan? – Se ei kelpaa. —

JUST.

Tahi jos pistäisimme hänen nurkkansa tuleen? —

WERNER.

Poltto ja hävitystä? – Mies, kuulee hyvin, että sinä olet ollut kuormarenki etkä sotilas, – hyi!

JUST.

Tahi jos tekisimme hänen tyttärestään porton? Hän on tosin perhanan ruma – —

WERNER.

No, silloin hän lienee jo aikoja sitten siksi tullut? Etkä sinä siihenkään ketään apulaista tarvitsisi. Mutta mikä sinun on? Mitä on tapahtunut?

JUST.

Tule, niin saat kuulla kummia!

WERNER.

Niinpä on täällä sitten kai itse piru irti?

JUST.

Niin on, tule pois!

WERNER.

Sitä parempi! Persiaan siis, Persiaan!

(Ensi näytöksen loppu.)

TOINEN NÄYTÖS

(Tapahtuu neidin huoneessa.)

ENSIMÄINEN KOHTAUS

Minna von Barnhelm. Franziska.

NEITI

(aamupuvussa, katsoen kelloansa). Franziska, me olemmekin nousseet hyvin varhain. Aika käy meille pitkäksi.

FRANZISKA.

Kukapa saisi unta näissä vietävän suurissa kaupungeissa? Vaunuja, yövartijoita, rumpuja, kissoja, korpraaleja – ei koskaan lakkaa jyrisemästä, huutamasta, pärisemästä, naukumasta, kiroilemasta; aivan kuin yö olisi kaikkea muuta kuin lepoa varten. – Kuppi teetä, armollinen neiti?

NEITI.

Tee ei minulle maistu. —

FRANZISKA.

Minä keitätän omaa suklaatamme.

NEITI.

Keitätä, itsellesi!

FRANZISKA.

Itselleni? Yhtä mielelläni itsekseni lörpöttelisin kuin itsekseni joisin. – Tosin käy aika tällä tavalla niin pitkäksi. – Meidän täytynee aikamme kuluksi somistaa itsemme ja koettaa pukua, jossa aiomme tehdä ensi rynnäkkömme.

NEITI.

Miksi puhut rynnäköistä, kun olen tullut tänne vain

vaatiakseni antautumisen voimassapitämistä?

FRANZISKA.

Ja tuo herra upseeri, jonka me karkoitimme, ja jolle me sen johdosta lähetimme kunnioittavan tervehdyksemme: eipä liene hänkään tottunut hienoimpiin elämäntapoihin! Olisihan hän muutoin pyytänyt saada kunniaa käydä meitä tervehtimässä.

NEITI.

Kaikki upseerit eivät ole Tellheimejä. Totta puhuen minä lähetinkin hänelle tervehdykseni vain senvuoksi, että saisin tilaisuuden tiedustella häneltä jotakin Tellheimistä. – Franziska, sydämeni sanoo, että matkani on oleva onnellinen, että olen löytävä hänet. —

FRANZISKA.

Sydämenne, armollinen neiti? Sydämeen ei ole liiaksi uskottava. Sydän puhuu äärettömän mielellään sitä mitä suukin. Jos suu olisi yhtä taipuvainen puhumaan sydämen mukaan, niin olisi jo aikoja sitten tullut muotiin pitää suut lukossa.

NEITI.

Ha! Ha! suut lukossa! Sepä muoti olisi minusta aivan paikallaan!

FRANZISKA.

Mieluummin jääkööt kauneimmatkin hampaat näyttämättä kuin että alinomaa päästää sydämen sitä tietä valloilleen!

NEITI.

Mitä? Oletko sinä niin pidättyväinen? —

FRANZISKA.

En, armollinen neiti, mutta olisin mielelläni pidättyvämpikin. Harvoin puhutaan hyveestä, jonka itse omistaa; mutta sitä useammin siitä, joka itseltä puuttuu.

NEITI.

Näetkös, Franziska? Nytpä teit erittäin hyvän huomautuksen.

FRANZISKA.

Tein? Onko siinäkin tekemistä, mikä noin vain juolahtaa mieleen? —

NEITI.

Ja tiedätkö, miksi oikeastaan pidän tuota huomautusta niin hyvänä? Se soveltuu monessa suhteessa minun Tellheimiini.

FRANZISKA.

Mitäpä te ette saisi soveltumaan häneen?

NEITI.

Ystävät ja vihamiehet sanovat, että hän on maailman urhoollisin mies. Mutta kuka on koskaan kuullut hänen puhuvan urhoollisuudesta? Hänellä on mitä oikeamielisin sydän, mutta oikeamielisyys ja jalomielisyys ovat sanoja, joita ei koskaan kuule hänen huuliltaan.

FRANZISKA.

Mistä hyveistä hän sitten puhuu?

NEITI.

Ei mistään; sillä häneltä ei puutu mitään.

FRANZISKA.

Tuota vain tahdoinkin kuulla.

NEITI.

Odotahan, Franziska, nyt muistan. Hän puhuu hyvin usein säästäväisyydestä. Näin meidän kesken, Franziska, luulenpa, että tuo mies on tuhlaaja.

FRANZISKA.

Vielä eräs seikka, armollinen neiti. Minä olen hyvin usein kuullut hänen mainitsevan myös horjumatonta uskollisuuttaan teitä kohtaan. Mitäpä, jos tuo herra olisi huikentelevainenkin?

NEITI.

Sinua onnetonta! – Mutta tarkoitatko täyttä totta, Franziska?

FRANZISKA.

Kuinka kauvan hän onkaan jo ollut teille kirjoittamatta?

NEITI.

Ah! rauhanteon jälkeen on hän kirjoittanut minulle vain yhden ainoan kerran.

FRANZISKA.

Vai huokaus rauhaakin vastaan! Ihmeellistä! Rauhan pitäisi vain korjata kaikki se paha, minkä sota on saanut aikaan, mutta se turmelee sen hyvänkin, mitä tämä, sen riitaveli, kenties on aiheuttanut. Rauha ei saisi olla niin itsepäinen! – Ja kuinka kauvan onkaan jo rauhaa kestänyt? Aika käy äärettömän pitkäksi, kun tapahtuu niin vähän uutta. – Turhaan posti taas kulkee säännöllisesti, ei kukaan kirjoita; sillä kellään ei ole mitään kirjoitettavaa.

NEITI.

»Nyt on rauha», kirjoitti hän minulle, »ja minä lähenen toiveitteni täyttymistä». Mutta että hän on kirjoittanut tästä

minulle ainoastaan kerran, vain yhden ainoan kerran —

FRANZISKA.

Että hän pakottaa meidät itse rientämään tätä toiveitten täyttymistä kohti: jos vain löydämme hänet, niin saa hän tämän maksaa! – Kunpa tuo mies tällävälän ei vain jo olisi täyttänyt toiveitaan ja me saisi täällä tietää —

NEITI

(tuskaisesti ja kiivaasti). Että hän on kuollut?

FRANZISKA.

Teidän tähtenne, armollinen neiti; jonkun toisen sylissä. —

NEITI.

Sinä kiusanhenki! Odota, Franziska, kyllä tämän vielä edestäsi löydät! – Mutta pakise vain; muutoin nukahdamme uudelleen. – Hänen rykmenttinsä hajoitettiin heti rauhanteon jälkeen. Kukapa tietää, minkälaiseen laskujen ja todisteitten sekamelskaan hän siten on joutunut? Kukapa tietää, mihin toiseen rykmenttiin, mihin kaukaiseen maakuntaan hänet on siirretty? Kukapa tietää, mitkä seikat – Joku koputtaa.

FRANZISKA.

Sisään!

TOINEN KOHTAUS

Isäntä. Edelliset.

ISÄNTÄ

(pistäen päänsä esiin). Sallitaanko, armollinen herrasväki? —

FRANZISKA.

Herra isäntämmekö? – Sisään vain kokonaan.

ISÄNTÄ

(kynä korvan takana, kädessä paperilehti ja kirjoituskojeet).

Minä tulen, armollinen neiti, toivottamaan teille nöyrimmästi hyvää huomenta, – (Franziskalle) ja myöskin teille, kaunis lapseni —

FRANZISKA.

Kohtelias mies!

NEITI.

Me kiitämme.

FRANZISKA.

Ja toivotamme teillekin hyvää huomenta.

ISÄNTÄ.

Rohkenenko kysyä, miten teidän armonne on levännyt ensimmäisen yönsä minun kehnon kattoni alla? —

FRANZISKA.

Katto ei ole niinkään kehno, herra isäntä, mutta vuoteet olisivat voineet olla paremmat.

ISÄNTÄ.

Mitä kuulen? Huonostiko nukuttu? Kenties ylenpalttinen väsymys matkan jälkeen —

NEITI.

Mahdollista kyllä.

ISÄNTÄ.

Tietysti! tietysti! sillä muuten — — jos kuitenkin jokin seikka ei olisi täysin vastannut teidän armonne vaatimuksia, niin suvaitkoon teidän armonne vain käskeä.

FRANZISKA.

Hyvä, herra isäntä, hyvä! Emme me kursastelekaan, ja kaikkein vähimmin käy ravintolassa kitsasteleminen. Kylläpähän sanomme, mitä haluamme.

ISÄNTÄ.

Tämän lisäksi tulen samalla — (vetäen kynän esiin korvan takaa).

FRANZISKA.

No? —

ISÄNTÄ.

Epäilemättä teidän armonne jo tuntee poliisilaitoksemme viisaat määräykset —

NEITI.

En laisinkaan, herra isäntä —

ISÄNTÄ.

Meitä isäntiä on kielletty antamasta asuntoa neljääkolmatta tuntia kauemmaksi kenellekään vieraalle, mitä säätyä ja sukua hän lieneekin, jättämättä asianomaiseen paikkaan kirjallista

ilmoitusta hänen nimestään, kotipaikastaan, arvostaan ja siitä, missä asioissa ja kuinka kauvan hän täällä aikoo viipyä, ja niin edespäin.

NEITI.

Hyvä on.

ISÄNTÄ.

Teidän armonne suvainnee siis – (astuen erään pöydän luo ja valmistautuen kirjoittamaan).

NEITI.

Varsin mielelläni. – Nimeni on —

ISÄNTÄ.

Lyhyt silmänräpäys kärsivällisyyttä! (Kirjoittaa.) »Dato, 22:s p. elokuuta a. c. tänne Espanjan Kuninkaaseen saapunut» – Nyt teidän nimenne, armollinen neiti?

NEITI.

Neiti von Barnhelm.

ISÄNTÄ

(kirjoittaa) »von Barnhelm» – Saapuen? mistä, armollinen neiti?

NEITI.

Tiluksiltani Saksista.

ISÄNTÄ

(kirjoittaa) »Tiluksilta Saksista» – Saksista! Kas, kas, Saksista, armollinen neiti? Saksista?

FRANZISKA.

No? miksikäs ei? Ei kai tässä maassa pidetä syntinä, että on

Saksista kotoisin?

ISÄNTÄ.

Syntinä! Varjelkoon! sehän olisi sitten aivan uuden uutukainen synti! —

Saksista siis? Kas, kas, Saksista! Se rakas Saksi! – Saksi ei ole pieni, vaan on siellä useita – kuinka sanoisin? – alueita, maakuntia.

– Poliisilaitoksemme on tuiki tarkka, armollinen neiti. —

NEITI.

Ymmärrän: siis tiluksiltani Thuringistä.

ISÄNTÄ.

Thuringistä! Niin, se on parempi, armollinen neiti, se on täsmällisempää. (Lukee ja kirjoittaa) »Neiti von Barnhelm, saapuen tiluksiltaan Thuringistä, ynnä kamarirouva ja kaksi palvelijaa» —

FRANZISKA.

Kamarirouva? se olen kai minä?

ISÄNTÄ.

Niin, kaunis lapseni.

FRANZISKA.

No, herra isäntä, niinpä pankaa siis kamarirouvan asemasta kamarineitsyt – Kuulin, että poliisilaitos on tuiki tarkka; siitä voisi syntyä väärinkäsitys, josta minua kuulutuksiin pantaessa saattaisi vielä koitua ikävyyksiä. Sillä minä olen todellakin vielä neitsyt ja nimeni on Franziska; sukunimeltä Willig; Franziska Willig. Minäkin olen Thuringistä. Isäni oli mylläri

eräällä armollisen neidin maatilalla. Sen nimi on Klein-Rammsdorf. Mylly on nyt veljelläni. Minä tulin hyvin nuorena kartanoon ja minut kasvatettiin yhdessä armollisen neidin kanssa. Me olemme samanikäiset, ensi kynttilänmessunpäivänä yhdenkolmatta vuoden vanhoja. Minä olen oppinut kaiken mitä armollinen neitikin on oppinut. Minua ilahduttaa, jos poliisilaitos tuntee minut perinpohjin.

ISÄNTÄ.

Hyvä, kaunis lapseni, panen tuon muistiini lähempien kyselyjen varalta – Mutta sitten, armollinen neiti, tehtävänne täällä? —

NEITI.

Tehtäväni?

ISÄNTÄ.

Anooko teidän armonne jotakin hänen kuninkaalliselta majesteetiltaan?

NEITI.

Oi en!

ISÄNTÄ.

Tahi meidän ylimmiltä oikeusvirastoiltamme?

NEITI.

En niiltäkään.

ISÄNTÄ.

Tahi —

NEITI.

En, en Olen täällä yksinomaan omissa asioissani.

ISÄNTÄ.

Aivan niin, armollinen neiti, mutta millä nimellä käyvät nämä omat asiane?

NEITI.

Niitä sanotaan – Franziska, luulenpa, että meitä kuulustellaan.

FRANZISKA.

Herra isäntä, ei suinkaan poliisilaitos voi vaatia tietoonsa naisen salaisuuksia?

ISÄNTÄ.

Totta kai, kaunis lapseni; poliisilaitos tahtoo tietää kaikki ja erittäinkin juuri salaisuudet.

FRANZISKA.

No niin, armollinen neiti, mitä on tehtävä? – Kuulkaa siis, herra isäntä – mutta jääköön tämä kaikin mokomin vain meidän ja poliisin tiedoksi! —

NEITI.

Mitähän tuo hupakko nyt hänelle sanoo?

FRANZISKA.

Me olemme tulleet kaapataksemme kuninkaalta erään upseerin —

ISÄNTÄ.

Mitä? kuinka? Lapsi! lapsi!

FRANZISKA.

Tahi salliaksemme tuon upseerin kaapata meidät. Kumpikin vetää yksiin.

NEITI.

Franziska, oletko mieleton? – Herra isäntä, tämä nenäkäs olento pitää teitä pilkkanaan. —

ISÄNTÄ.

Älkäähän toki! Minun vähäpätöisyydestäni saa hän tosin laskea leikkiä niin paljon kuin haluaa, mutta korkeasta poliisilaitoksesta —

NEITI.

Tiedättekö mitä, herra isäntä? – Minä en tiedä, miten menetellä tässä asiassa. Ehkäpä voisitte jättää koko kirjoittamisen, kunnes enoni saapuu. Sanoin teille jo eilen, minkätähden hän ei tullut yhtä matkaa minun kanssani. Hänen vaununsa joutuivat epäkuuntoon kahden peninkulman päässä täältä, eikä hän millään muotoa tahtonut, että tämä sattuma veisi minulta yhden yön levon. Minun täytyi siis rientää edeltä. Hän voi saapua tänne viimeistään vuorokautta myöhemmin.

ISÄNTÄ.

No niin, armollinen neiti, odottakaamme siis häntä.

NEITI.

Hän osanee paremmin vastata kysymyksiinne. Hän tietänee, kenelle ja mihin määrin hänen on paljastettava itsensä; mitä hänen on ilmoitettava asioistaan ja mitä hän niistä saa vaikenemalla sivuuttaa.

ISÄNTÄ.

Sitä parempi! Totisesti, totisesti ei voi nuorelta tytöltä (katsoen merkitsevästi Franziskaan) vaatia, että hän vakavaa asiaa vakavien ihmisten kanssa vakavasti käsittelisi —

NEITI.

Ja enoni huoneet kai ovat jo kunnossa, herra isäntä?

ISÄNTÄ.

Täydellisesti, armollinen neiti, täydellisesti, paitsi yksi —

FRANZISKA.

Josta teidän kenties taas täytyy häätää joku kunnan mies?

ISÄNTÄ.

Saksilaiset kamarineitsyet, armollinen neiti, ovat kaiketi hyvin sääliväisiä.

NEITI.

Niinpä niin, herra isäntä, siinä ette tehnyt kauniisti. Mieluummin olisitte voinut olla ottamatta meitä vastaan.

ISÄNTÄ.

Kuinka niin, armollinen neiti, kuinka niin?

NEITI.

Olen kuullut, että se upseeri, joka meidän tähtemme häädettiin —

ISÄNTÄ.

Onkin vain eronsaanut upseeri armollinen neiti.

NEITI.

Vaikkapa vain!

ISÄNTÄ.

Joka vetelee viimeisiä virsiään. —

NEITI.

Sitä pahempi! Hän kuuluu olevan hyvin ansiokas mies.

ISÄNTÄ.

Sanoihan jo, että hän on saanut eron.

NEITI.

Kuningas ei voi tuntea kaikkia ansiokkaita miehiä.

ISÄNTÄ.

Aivan varmaan, hän tuntee ne, hän tuntee ne kaikki. —

NEITI.

Sitten hän ei voi kaikkia heitä palkita.

ISÄNTÄ.

Kyllä he kaikki tulisivat palkituiksi, jos olisivat sen mukaan eläneet. Mutta niinpä nuo herrat elivät sodan aikana, kuin kestäisi sotaa ikuisesti; ikäänkuin ei enää koskaan tultaisi pitämään väliä sillä, mikä on minun ja mikä on sinun. Nyt ovat kaikki ravintolat ja majatalot heitä täpötäynnä, ja isännän on pidettävä varansa heihin nähden. Tämän kanssa olen vielä jotakuinkin tullut toimeen. Vaikka hänellä tosin ei ollutkaan enää rahaa, niin oli hänellä kuitenkin vielä rahanarvoista, ja pari kolme kuukautta olisin varsin hyvin vielä saattanut antaa hänen täällä majoilla. Mutta parempi vara kuin vahinko. — *Apropos*, armollinen neiti; te ymmärrätte kaiketi kalleuksien arvoa? —

NEITI.

En erityisesti.

ISÄNTÄ.

Mitäpä ei teidän armonne ymmärtäisi? — Minäpä näytän teille erään sormuksen, erään kallisarvoisen sormuksen. Armollisella neidillä on tosin itselläänkin hyvin kaunis omassa sormessaan, ja kuta enemmän sitä katson, sitä enemmän joudun ihmetyksiini,

kun se on niin samanlainen kuin minun sormukseni. – Oo! katsokaa, katsokaa toki! (Ottaessaan sormuksen kotelosta ja ojentaessaan sen neidille.) Mikä hehku, tuo keskimmäinen jalokivi yksin painaa jo kuudetta karaattia.

NEITI

(katsellen sormusta). Missä olen? Mitä näen? Tämä sormus —

ISÄNTÄ.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.